

УТИЦАЈ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА И УДАЉЕНОСТИ ОД ПАРКОВА НА ДИВЕРЗИТЕТ И БРОЈНОСТ ПТИЦА У УРБАНОЈ СРЕДИНИ ОПШТИНЕ ВОЖДОВАЦ

Аутор: Лазар Видић, ученик 1. Разреда „VIII београдске гимназије“

Ментор: др Димитрије Радишић, Департман за биологију и екологију, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду

Регионални центар за таленте Београд 2

1. Увод

Урбанизација је глобални процес рапидног ширења урбаних средина. због чега је важно размотрити њихову улогу у очувању птица [1]. Како би дивље врсте опстале у урбаним срединама важан елемент представљају зелене површине – њихова структура, површина и просторни распоред [1]. Циљ рада био је да се утврди како на локални диверзитет и бројност птица утичу површина под крошњама и удаљеност од градских паркова у београдској општини Вождовац. На узорку локалитета тестиран је утицај површине под крошњама и удаљености од паркова на: 1) број забележених врста птица 2) укупну бројност забележених птица 3) бројности најредовнијих врста птица. Анализиран је и ефекат присуства предатора (мачака) и вештачких извора хране на истраживаним локалитетима на бројност и разноврсност орнитофауне.

2. Материјал и методе

Истраживано подручје налази се у ширем центру Београда на општини Вождовац, у оквиру које је насумично је одбрано 25 тачака на међусобној удаљености већој од 200 м. Теренски део истраживања спроведен је у периоду 1.11-15.12.2020. *point count* методом: на свакој тачци птице су посматране у два наврата по 15 минута [2]. Засебно су бележене јединке и врсте уочене у круговима полупречника 30 и 100 м од тачке посматрања. У круговима полупречника 100 м око сваке тачке израчуната је површина под крошњама дрвећа и удаљеност од изабраног градског парка „Шумице“ (уз помоћ програма *Google earth*). Анализа бројности је вршена на основу просечног броја забележених јединки, а диверзитета према укупном броју забележених врста током два посматрања на локалитету. Редовним су сматране врсте забележене више од 10 пута. Утврђен је Пирсонов коефицијент корелације [3] између наведених параметара и површине под крошњама и удаљености од градског парка. Уз помоћ Ман-Витнијевог теста [3] упоређени су диверзитет и бројност птица забележених у присуство и одсуство предатора, односно вештачких извора хране.

3. Резултати и дискусија

Забележено је укупно 22 врсте птица. Дивљи голуб био је најчешће бележена врста, и уједно врста бележена на највише локалитета. Укупно 8 врста посматрано је више од 10 пута. Ефекат површине под крошњама на диверзитет и укупну бројност јединки у круговима полупречника 30 и 100 м био је позитиван, а ефекат удаљености од паркова негативан. У свим случајевима, корелација је била релативно слаба или незнатна. Очекивано, бројност шумских врста [4], била је позитивно корелисана са површином под крошњама и негативно са удаљеношћу од парка, док је је супротан ефекат забележен за врсте других станишта. Нису забележене статистички значајне разлике у диверзитету и бројности птица приликом посматрања када су мачке и вештачки извори хране били присутни.

4. Закључак

Истраживање је показало да локална заступљеност зеленила и удаљеност од већих градских паркова утичу на фауну птица. Праћење орнитофауне је потребно проширити на друге делове града и на друге сезоне. Ипак, ради очувања живог света у урбаним срединама потребно је радити и на очувању зеленила у градовима, захваљујући којем многе птице остварују своје животне потребе.

5. Литература

- [1] Murgui, Enrique and Hedblom, Marcus (Eds) “Ecology and Conservation of Birds in Urban Environments”. *Springer International Publishing* (2017)
- [2] Voříšek Peter et al. (Eds) “A best practice guide for wild bird monitoring schemes”. CSO/RSPB. (2008)
- [3] Tepavčević, Andrea i Lužanin, Zorana. “Matematičke metode u taksonomiji”. Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, Департман за математику и информатику (2006)
- [4] Storchová, Lenka, Hořák, David. „Life-history characteristics of European birds“. *Global Ecology and Biogeography*, 27(4): 400-406 (2018.)